

gemeente
Weststellingwerf

Collegeprogramma
2018 – 2022

**Weststellingwerf,
de kracht van Samen en Doen!**

Inhoudsopgave

1	Collegeprogramma 2018-2022	2
2	Onze missie	3
3	Van ambities naar bestuurlijk maatschappelijke opgaven	3
4	De vier thema's	4
4.1	Bestuurlijke vernieuwing	6
4.2	Mensen	8
4.3	Werk en wonen	15
4.4	Leefomgeving	18
4.5	Randvoorwaardelijke opgaven	24
Bijlage I	Totaaloverzicht bestuurlijk maatschappelijke opgaven: indeling naar thema's (collegeprogramma)	26
Bijlage II	Totaaloverzicht bestuurlijk maatschappelijke opgaven: indeling naar programmabegroting (begroting)	27

1. Collegeprogramma 2018-2022

Op 31 mei 2018 is het coalitieakkoord '**Samen werken Gewoon doen**' (VVD, CDA en WB) vastgesteld. Het akkoord is uitgewerkt in dit collegeprogramma 'Weststellingwerf, de kracht van Samen en Doen!' en vertaald in geld, planning en prioriteiten. Er is samenhang met de Begroting 2019-2022.

Het collegeprogramma vertaalt de ambities in 41 bestuurlijk maatschappelijke opgaven. De uitwerking en realisatie daarvan komen tot stand in samenwerking met de gemeenteraad en de samenleving.

Wij zijn trots op Weststellingwerf en hebben vertrouwen in de kracht van samen. Dat brengt ons werkbare, gedragen oplossingen voor de bestuurlijk maatschappelijke opgaven en de investeringsprojecten die er toe doen.

2. Onze missie

De rode draad is dat wij samen met de raad en de samenleving onze gemeenschap besturen. En dat gemeentebestuur en samenleving er toe doen om de doelen te halen.

De samenleving Weststellingwerf wordt niet gemaakt op Griffioenpark 1 in Wolvega. Integendeel. Weststellingwerf is de gezonde en veilige samenleving van de mensen, van de dorpen, van het platteland en van de natuur. De kracht van **Samen** en **Doen** is dat we trots zijn op wie we zijn en op wat we hebben bereikt. We willen ruimte geven aan ontwikkelingen die onze samenleving duurzaam verder brengen.

De samenleving verandert. Het klimaat verandert. Er is een energie-opgave. Er is een demografische verandering, met gevolgen voor voorzieningen, zoals scholen. Er is ook een politiek bestuurlijke verandering. Inwoners laten zich gelukkig horen en willen terecht zeggenschap over hun eigen omgeving. Veel inwoners, verenigingen en ondernemers zijn in staat om sturing te geven aan ontwikkelingen in hun eigen leefomgeving. De relatie tussen inwoners en de overheid verandert. Zeggenschap en medezeggenschap over de eigen straat, wijk of vereniging is wezenlijk en vraagt een meewerkende en meedenkende gemeente. De toegang tot internet helpt daarbij. Constante communicatie met inwoners, verenigingen en ondernemers is nodig. Overheidsparticipatie en burgerparticipatie zijn intussen ingeburgerde begrippen. Deze samenleving vraagt van de overheid een houding van 'ja, mits' in plaats van 'het kan niet, want het past niet in het beleid'.

De realisatie van deze missie is voor ons college, voor de gemeenteraad, voor de organisatie en voor de gemeenschap een uitdaging en tegelijk een zoektocht. Hoe kunnen gemeentebestuur en inwoners, ondernemers, instellingen en verenigingen elkaar vinden? Hoe leidt dit sneller en effectiever tot meedenken, tot draagvlak voor oplossingen, tot daden?

In dit samenspel zijn openheid en duidelijkheid in onze ogen kernbegrippen. Waar inwoners, bedrijven en instellingen zelf initiatieven nemen, verdienen die ondersteuning. En als het gemeentebestuur de initiatiefnemer is, zijn we daarover duidelijk. Nabij besturen houdt voor ons in, dat we benaderbaar en empathisch zijn en een luisterend oor hebben. We willen geen besluiten opleggen, maar in overleg met de samenleving, inwoners, instellingen en bedrijven uitvoering geven aan onze plannen.

Wij juichen toe, dat iedereen in onze gemeente actief deelneemt aan het sociale en maatschappelijke leven. En natuurlijk willen we diegenen ondersteunen die dat nodig hebben wanneer zij, om welke reden dan ook, minder actief kunnen deelnemen aan onze samenleving.

Het moet niet blijven bij praten en overleg, maar 'doen' is ons motto. 'Doen' is daarbij niet alleen de opgave die wij zien, maar ook die vanuit onze samenleving gevraagd wordt. Dat is onze kracht. Hierin past het beroep op zelfredzaamheid, mantelzorg en vrijwilligerswerk. Wij staan voor een bestuurlijke en ambtelijke organisatie, die flexibel schakelt met de samenleving over bijvoorbeeld individuele vragen van inwoners, instellingen en bedrijven. Dit betekent een persoonlijke, empathische, professionele en efficiënte wijze van besturen met ruimte voor initiatief, maatwerk en experiment.

Helderheid over de rol die we (willen) hebben en nemen is noodzakelijk. Soms is het de rol van trekker, initiator en soms die van faciliteerder, maar altijd samen met de samenleving. We willen ruimte geven aan de samenleving. Tegelijkertijd betekent dat voor ons loslaten en vertrouwen. Niettemin moet ieder zich realiseren, dat het gemeentebestuur beleid uiteindelijk vaststelt, vergunningen verleent of weigert en toezicht houdt. Met inwoners en bedrijven kunnen we hetzelfde doel hebben, maar dat is niet altijd het geval. De onderlinge rollen en verantwoordelijkheden verschillen en die verdienen respect.

3. Van ambities naar bestuurlijk maatschappelijke opgaven

Onze missie is gebouwd op de vier thema's die het coalitieakkoord beschrijft en die aansluiten bij het landelijk regeerakkoord, vertaald in het Inter Bestuurlijk Programma (IBP). Het landelijk thema Maatschappelijk Besturen past in onze lijn en in de keuzes die zijn gemaakt in het Coalitieakkoord en het Collegeprogramma. Dat is belangrijk omdat het IBP de voedingsbron is voor het rijksgegeld in de gemeentebegroting.

De eerste vijf bestuurlijk maatschappelijke opgaven hebben betrekking op het realiseren van onze missie in bestuurlijke vernieuwing. Dichtbij met de samenleving besturen, betekent voor ons interactie met de samenleving. De kernen en wijken zijn daarom verdeeld over de vier wethouders. Onze stijl van besturen is open, toegankelijk en benaderbaar in verbinding staan met de samenleving. Wij gaan uit van de kracht, de kennis en de initiatieven uit de dorpen, de bedrijven en instellingen. Maar ook van zorg op maat voor de kwetsbare groepen.

Nadenken over de wijze van communiceren en overleggen vinden wij belangrijk. We koesteren onze vaste overlegtafels met de dorpen en de Vereniging Kleine Dorpen (VKD), met de Commerciële Club Weststellingwerf (CCW), met de ondernemersverenigingen, met de Land en Tuinbouw Organisatie Weststellingwerf en met het Burgerplatform Sociaal Domein, de Armoedetafel en het Platform Recreatie en Toerisme, met de woningcorporaties etcetera. Graag denken wij, samen met deze vaste overlegtafels, na over de invulling van onze bestuurlijke rol.

De bestuurlijk maatschappelijke opgaven linken wij aan de domeinen mensen, werk en wonen en leefomgeving. Een solide financiële huishouding en een professionele organisatie zijn randvoorwaardelijke opgaven. Uiteraard leggen wij hier de relatie met het IBP.

4. De vier thema's

A. Bestuurlijke vernieuwing

De korte bestuurlijke lijnen tussen gemeente, dorpen, ondernemersverenigingen en instellingen houden we in stand. We investeren in bestuurlijke en ambtelijke capaciteit, met bijvoorbeeld de kernen- en wijkenwethouders, de dorpencoördinator en bedrijvencoördinator. Ook kiest het college voor een wethouder die specifiek benaderbaar is voor de agrarische sector. Weststellingwerf participeert, stimuleert en faciliteert in de plannen en initiatieven van haar inwoners, dorpen, bedrijven en instellingen. Wij zijn gericht op persoonlijk contact (dichtbij besturen) en efficiënte bedrijfsvoering. Digitaal als het kan, met ruimte voor persoonlijke aandacht en maatwerk.

Aandachtsgebied

wethouder

Wolvega en Westhoek

wethouder Roelof Theun Hoen

(Scherpenzeel, Munnekeburen, Spanga, Langelille, Slijkenburg, Oldelamer, Nijetrijne, Nijelamer, Sonnega, Oldetrijne)

Noordhoek

wethouder Mariska Rijkers

(Ter Idzard, Olde- en Nijeholtwolde, Oldeholtgade, Nijeholtgade, De Hoeve)

Oosthoek

wethouder Hanneke Zonderland

(Noordwolde, Zandhuizen, Oosterstreek, Boijl, Noordwolde-Zuid)

Zuidhoek

wethouder Jack Jongebloed

(Vinkega, Steggerda, Peperga, De Blesse, Blesdijke)

Agrarische sector

wethouder Jack Jongebloed

Weststellingwerf blijft in deze bestuursperiode een solide, zelfstandige gemeente, die hecht aan het streekeigene, waaronder de streektaal. Het gemeentebudget, het maatschappelijk vastgoed, de maatschappelijke voorzieningen en de openbare ruimte worden duurzaam beheerd. Samenwerking in de regio past bij effectieve bedrijfsvoering en bestuurlijke krachtenbundeling op maat. Wij zijn alert op bestuurlijke drukte en

overlap op thema's en bestuursstructuren. Wij kiezen voor (regionale) samenwerking, als de bestuurlijk maatschappelijke opgaven de meerwaarde aantoont.

De ontwikkeling van de organisatie sluit aan op het thema dichtbij besturen. Professionele dienstbaarheid, Integraal en Maatwerk (PIM) zijn leidend en sturend in die ontwikkeling. De transitie in het sociaal domein en de aanstaande Omgevingswet ondersteunen de (bestuurs)cultuur en de doorontwikkeling van de organisatie waarbij onze betrokken medewerkers open zijn, benaderbaar, meedenkend en zij met één been in de organisatie en met het andere been in onze samenleving staan. Onze bestuurlijke vernieuwing past in de IBP thema's Sociaal, Fysiek, Toekomstbestendig wonen, Vitaal platteland en Openbaar bestuur in een veranderende samenleving.

B. Mensen

Weststellingwerf staat voor een inclusieve samenleving, waarin iedereen kan en mag meedoen en meekomen. Kwalitatief goed onderwijs voor iedereen. Kwetsbare groepen krijgen actief aandacht en zorg op maat, met bijzondere aandacht voor arbeidsparticipatie, nieuwkomers, eenzaamheid, armoede en schuldhulpverlening. Dit thema raakt het IBP op het onderdeel Sociaal.

C. Werk en Wonen

Werk is belangrijk en daarom zetten we in op meer werkgelegenheid en een verbetering van onze winkelcentra. Recreatie en toerisme ontwikkelen zich als een belangrijke economische activiteit. Samen met ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen komen wij tot een plan van aanpak dat Weststellingwerf op de kaart zet. Met aandacht voor actueel klimaatbeleid, landbouw, natuur, biodiversiteit, circulaire economie, culturele infrastructuur, arbeidsmarkt, breedband en maatschappelijk vastgoed en voorzieningen. Bij de economische en toeristisch-recreatieve structuur en in de winkelcentra is er aandacht voor concurrerend aanbod. Dit thema raakt het IBP op de onderdelen Regionale economie als versneller, Fysiek en Vitaal platteland.

D. Leefomgeving

Vanuit de Omgevingsvisie bouwen we aan een vitale leefomgeving, die toekomstbestendig, sociaal en leefbaar is, maar ook duurzaam, gezond, veilig en klimaatbestendig. Dit thema sluit naadloos aan bij het IBP op de onderdelen Fysiek, Toekomstbestendig wonen en Vitaal platteland.

Randvoorwaardelijk

Ons doel is een structureel sluitende meerjarenbegroting met financiële ruimte voor de ambities, een bestendig niveau van woonlasten, leges en gemeentelijke heffingen en een solvabiliteit van minimaal 20%. De balans in de driehoek (investeringsruimte, schuldenlast en woonlasten) borgt de solide financiële positie van onze gemeente. Financiële risico's beheersen

we door periodieke inschatting hiervan. Onze beschikbare weerstands-capaciteit (reserves) moet voldoende zijn om de ingeschatte risico's op te kunnen vangen. Voorbeelden van relevante risico's op dit moment zijn:

1. De grondexploitaties en niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG);
2. De herstructurering sociale werkvoorziening;
3. Het sociaal domein; met name Jeugdwet en Wmo.

Met uitzondering van de Jeugdwet is er geen noodzaak om in financiële zin extra voorzieningen te treffen. Met de kennis van nu en met oog op actuele ontwikkelingen, lichten wij de financiële risico's van de uitvoering van de Jeugdwet in de najaarsnota 2018 uitgebreid toe.

Financiën

Onder de kopjes 'Wat mag het kosten' zijn de bedragen/ramingen opgenomen voor zover die nu bekend zijn om de doelen/resultaten te halen.

De financiële middelen die al structureel in de begroting zijn opgenomen, zijn niet opnieuw genoemd. Investerings- en investeringsbedragen zijn wel benoemd in de opgaven. Als die investeringen al gedekt zijn in de meerjarenbegroting komen deze qua budget niet opnieuw in de besluitvorming. Het collegeprogramma is de basis voor de begroting. Op een aantal punten is nog niet bekend wat één en ander gaat kosten. Daarvoor komen nadere voorstellen aan de raad.

Voor onderstaande investeringen willen wij de opbrengsten van de precarioheffing inzetten. Het gaat in ieder geval om de volgende investeringen:

naam	Globaal investeringsbedrag
Infrastructuur De Blesse	€ 3,5 miljoen
Economie/Winkelcentrum	€ 2,5 miljoen
Investerings basisscholen (Weststellingwerf-Zuid en Wolvega)	€ 2,7 miljoen
Infrastructuur Veilige Lycklamaweg	€ 1,5 miljoen
Recreatie Driewegsluis/ Rottige Meente	€ 1,0 miljoen

In de opgaven wordt hierop verder ingegaan en wordt ook aangegeven, indien bekend, wanneer wij deze investeringen willen doen en onder welke omstandigheden. Natuurlijk gaan we op zoek naar cofinanciering en subsidies van derden. Op dit moment staan deze investeringen niet in de begroting, omdat wij eerst met de gemeenteraad overeenstemming wenssen over de relatie tussen deze uitgaven en de vrije aanwending van de precarioheffing. Wij komen met een voorstel.

Wij melden daarnaast de noodzaak om, binnen afzienbare tijd, uitvoering te geven aan groot onderhoud aan één van de basisscholen van Weststellingwerf-Zuid. Hiervoor heeft in de begroting al een financiële vertaling plaatsgevonden. Voor 2020 hebben we een bedrag van € 1,35 miljoen gereserveerd. Dit bedrag maakt onderdeel uit van het hierboven genoemde bedrag van € 2,7 miljoen.

Tenslotte

Wij komen deze bestuursperiode met voorstellen, plannen, notities, activiteiten en resultaten op deze bestuurlijk maatschappelijke opgaven. Dat geldt overigens ook voor het reguliere werk en de projecten die in uitvoering zijn. De 41 opgaven zijn gerangschikt naar de thema's van het coalitieakkoord en naar de programma-indeling van de begroting. In de uitwerking van de bestuurlijk maatschappelijke opgaven worden het resultaat, de activiteiten, de planning, de kosten en een beleidsindicator inzichtelijk gemaakt. Uiteraard zit er verschil in de concreetheid van het resultaat. De dynamiek van het onderwerp, het moment en de aanpak van de afstemming en betrokkenheid van de samenleving, dan wel de stand van de voorbereiding veroorzaken dit verschil.

Wij verantwoorden de uitvoering van dit collegeprogramma in de begroting, de voorjaarsnota, de najaarsnota en de jaarrekening.

Een totaaloverzicht van de 41 opgaven staat in bijlagen I en II. Bijlage I geeft de indeling weer op volgorde van het collegeprogramma naar thema's. Bijlage II is de weergave op volgorde van de programma's in de begroting.

4.1 Bestuurlijke vernieuwing

1. Faciliteren werkwijze college en raad op bestuurlijke vernieuwing

Resultaat: Een gemeentebestuur dat aansluit bij de gewenste eisen van bestuurlijke vernieuwing.

Doel: Daadkracht Netwerk Ambitie (DNA) Weststellingwerf in praktijk brengen.

Wat gaan we doen? Het college en de raad maken een afweging waar zij het werkbudget voor willen inzetten, om te komen tot een gemeentebestuur dat dichtbij bestuurt. College en raad weten wat leeft in de lokale samenleving. Inwoners weten ons te vinden.

Beleidsindicator: Invulling door college en raad.

Wanneer gaan we het doen? 2019 tot en met 2021.

Wat mag het kosten? Het incidenteel werkbudget voor bestuurlijke vernieuwing is € 40.000 per jaar voor drie jaar.

2. Het faciliteren van initiatieven vanuit de samenleving (wijken en kernen)

Resultaat: Structurele voeding van het dorpenfonds met € 100.000 per jaar.

Doelen:

1. Dorps- en wijkvisie bieden een broedplaats voor creatieve ideeën en ontwikkelingen en zelfredzaamheid van dorpen en wijken;
2. De omgevingsvisie vormt het beleids- en toetsingskader;
3. Korte lijnen van en naar bestuur en organisatie.

Wat gaan we doen?

- Aanwijzen en verdelen van de kernen en wijken over de wethouders;
- De kernen en wijken worden regelmatig bezocht;
- De dorpencoördinator en Vereniging Kleine Dorpen worden functioneel ingezet voor het stimuleren en subsidiëren van activiteiten en plannen van de dorpen;
- Samenwerken met de raads werkgroep bestuurlijke vernieuwing, ook ten aanzien van de wijze van participeren van overheid en samenleving.

Beleidsindicator: Subsidie vanuit dorpenfonds wordt verdubbeld vanuit andere fondsen en door vrijwilligerswerk.

Wanneer gaan we het doen? 2019 tot en met 2022.

Wat mag het kosten? Het jaarlijkse budget van € 100.000 wordt gestort in het dorpenfonds.

3. Beleidsplan (digitale) dienstverlening

Resultaat: Een beleidsplan wat uitgaat van vier kernwaarden:

- Menselijk maatwerk;
- Betrouwbare gemeente;
- Transparant;
- Professioneel.

Deze kernwaarden sluiten naadloos aan bij de doelstelling organisatieontwikkeling PIM.

Doelen:

1. Dienstbaar zijn aan de samenleving;
2. Tevreden inwoners;
3. Realiseren van de normstelling vastgelegd in het kwaliteitshandvest 2018;
4. Effectieve bedrijfsvoering.

Wat gaan we doen?

- Uitvoeren landelijk programma digitalisering: Digitaal waar het kan en persoonlijk, passend bij dichtbij besturen en het leveren maatwerk;
- Meedoen aan benchmark publiekszaken;
- Verminderen knellende regelgeving en leveren van maatwerk wanneer dat past in het algemeen belang;
- Realiseren van de pilot laagdrempelige ontmoetingsruimte gebiedsteam Wolvega.

Beleidsindicator: Klanttevredenheidsscore (gemiddeld) minimaal 8.

Wanneer gaan we het doen? 2019 tot en met 2022.

Wat mag het kosten? Het maken van het beleidsplan en het betrekken van de samenleving kost € 50.000.

4. Proces doorontwikkeling organisatie met PIM op expeditie

Resultaat: Een organisatie die flexibel, op de samenleving gerichte, professionele dienstbaarheid laat zien, integraal werkt en in staat is maatwerk te leveren.

Doelen: Anders werken door te faciliteren, te stimuleren en te experimenteren met inwoners, instellingen en bedrijven met als resultaat:

1. Medewerkers opleiden en trainen in het gekantelde werken;
2. Sturen op vitaliteit medewerkers;
3. Een aanpassing van het kantoorconcept kan hieruit voortvloeien.

Wat gaan we doen?

- Opleiden en experimenteren met vernieuwde vormen van klant-contact;
- Intensiveren opleidingen;
- Generatiegericht maatwerk toepassen vanuit doel vitaliteit.

Beleidsindicator: Bovengemiddelde score op bevlogenheid en werkvermogen in het medewerkersonderzoek.

Wanneer gaan we het doen? 2019 tot en met 2022.

Wat mag het kosten? Het proces van PIM organisatieontwikkeling leidt tot een omslag in de wijze van dienstverlening en investeren in de vitaliteit van onze medewerkers. Wij begroten daarvoor € 60.000. Een aanpassing van het kantoorconcept en de werkplekinrichting is op termijn noodzakelijk, om die wijze van (flexibel) werken en organiseren te ondersteunen. Van de noodzakelijke investeringskosten voor de aanpassing van het kantoorconcept is nog geen inschatting te maken. Een werkbudget van € 25.000 per jaar is noodzakelijk als experimenteel budget. De totale structurele kosten zijn € 85.000.

5. Toegang sociaal domein

Resultaat: Laagdrempelige toegang tot het sociaal domein.

Doelen: Alleen als inwoners een eenvoudige toegang tot zorg en ondersteuning op het gebied van het sociaal domein ervaren, zullen zij er optimaal gebruik van kunnen maken. Voornamelijk in Wolvega kan deze toegang worden verbeterd.

Wat gaan we doen? We starten een pilot waarin we de toegang tot het gebiedsteam Wolvega en het team Dienst in Bedrijf organiseren in de locatie Griffioenpark 3. Griffioenpark 3 krijgt een uitnodigende, open en warme uitstraling, zodat inwoners de toegang tot deze locatie als laagdrempelig ervaren.

In de pilot werken we aan de realisatie van een vernieuwend dienstverleningsconcept voor de toegang, dat aansluit bij het nabij besturen. Dit doen we door te investeren in de verdere ontwikkeling van professionele dienstbaarheid. De kern hiervan is, dat inwoners hun vraag direct aan een professional kunnen stellen en hierover met hen in gesprek kunnen gaan. Deze toegang is aanvullend op de huidige dienstverlening en vervangt dus niet de keukentafelgesprekken, de telefonische dienstverlening of andere vormen van dienstverlening in het sociaal domein, zoals wij die nu kennen.

Beleidsindicator: Toegenomen tevredenheid over toegang blijktend uit evaluatie.

Wanneer gaan we het doen? 2019 tot en met 2022.

Wat mag het kosten? De investeringskosten bedragen € 120.000. De structurele exploitatielasten zijn € 32.500. Wij gaan ervan uit dat de (structurele) financiële middelen in 2018 beschikbaar worden gesteld.

4.2 Mensen

6. Beleidsplan integrale veiligheid

Resultaat: Een door de raad vastgesteld beleidsplan Integrale Veiligheid. Belangrijk aandachtspunt is het verbinden van veiligheid met zorg bij 'multi problem', (woon-)overlast, verward gedrag, preventie inbraak, brandpreventie, ondermijnende criminaliteit, bestuurlijke handhaving.

Doelen:

1. Borgen veilige samenleving vanuit woon en leefomgeving;
2. Voorkomen overlast en criminaliteit;
3. Adequate brandweerzorg.

Wat gaan we doen?

- Voorbereiden in nauwe samenwerking met ketenpartners en inwoners, bedrijven en instellingen van het nieuwe beleidsplan;
- Aanpak hinderlijke jeugd(groepen);
- Promotie preventie woninginbraak en WhatsApp buurtgroepen;
- Uitvoeren van de wet Tijdelijk huisverbod;
- Inzetten mediation bij geëscaleerde burenoverlast;
- Pilot buurtbemiddeling;
- Ondersteuning Veilig Verkeer Nederland;
- Opleiden en trainen bestuur en organisatie voor crisis en rampen;
- Indien nodig gebruik maken van wettelijke bevoegdheden (gebiedsverboden, sluiten panden etcetera).

Beleidsindicator: De deelnemers beoordelen de pilot buurtbemiddeling als succesvol.

Wanneer gaan we het doen? 2019 tot en met 2022.

Wat mag het kosten? Het beleidsplan zal binnen bestaande budgetten tot stand komen. De ontwikkeling van de bijdrage aan de Veiligheidsregio Fryslân wordt jaarlijks bezien.

7. Samenhangende visie op onderwijs

Resultaat: Een nota met daarin een samenhangende en eenduidige visie op onderwijs in relatie tot kinderopvang, opvoeden en zorg. Dit impliceert ook het ontwikkelen van een visie op de vorming van Integrale Kind Centra.

Doelen: Het onderwijs is aan het veranderen. De hedendaagse samenleving vraagt om bredere onderwijsvoorzieningen. De kwaliteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van het onderwijs staat door demografische ontwikkelingen onder druk. Dit vraagt om een visie die kaders en richting geeft aan het toekomstige Weststellingwerfse onderwijslandschap en voldoende mogelijkheden biedt om een goede spreiding van kwalitatief goede en toekomstbestendige scholen waar te maken. Daarbij blijven er keuzemogelijkheden voor ouders in diversiteit van het onderwijsaanbod binnen de gemeente.

Wat gaan we doen? Ontwikkelen van een samenhangende visie op onderwijs in relatie tot opvang en opvoeden. In ieder geval is de doorontwikkeling van het huidige brede scholenbeleid aan de orde en wordt een visie op de vorming van Integrale Kind Centra ontwikkeld. In de visie wordt verder de ontwikkeling van doorgaande lijnen onderwijs-jeugdhulp uitgewerkt.

Beleidsindicator: Visienota.

Wanneer gaan we het doen? 2019 tot en met 2020.

Randvoorwaarden: De nota heeft een relatie met de preventie (zorg) en is een basisdocument voor het Integraal Strategisch onderwijs Huisvestings Plan (ISHP).

Wat mag het kosten? Het ontwikkelen van de visie kan worden uitgevoerd binnen de bestaande middelen.

8. Toekomstbestendig onderwijshuisvestingsplan

Resultaat: Een Integraal Strategisch onderwijs Huisvestings Plan (ISHP).

Doelen: Het opleveren van een Integraal strategisch onderwijshuisvestingsplan, omdat het onderwijslandschap aan het veranderen is. Dit stelt andere eisen aan scholen en schoolgebouwen. Tegelijkertijd verandert de behoefte aan onderwijshuisvesting door het dalend aantal leerlingen.

In samenhang met de ontwikkeling van het integraal strategisch onderwijshuisvestingsplan, is er specifiek aandacht voor de situatie in cluster Zuid (Steggerda/De Blesse). Het aantal schoolgaande kinderen in de dorpen De Blesse en Steggerda daalt gestaag. Daarom zijn de schoolbesturen van het openbaar en het katholieke basisonderwijs in deze dorpen met elkaar in gesprek over de toekomst. Uitgangspunt is dat kwalitatief goed en toekomstbestendig openbaar onderwijs behouden moet blijven in dit gebied. Daarom zijn in dit cluster mogelijk al keuzes aan de orde vooruitlopend op het integraal strategisch onderwijshuisvestingsplan.

Wat gaan we doen? Opstellen van een ISHP, waarin gemeente en schoolbesturen in samenwerking komen tot afspraken over het beleid op onderwijshuisvesting en huisvesting voor samenwerkingspartners binnen het onderwijs. Voor de komende vier jaren concreet, voor de jaren daarna in richtinggevend scenario's.

Onderzoeksvragen:

- Integraal gebruik van onderwijsgebouwen; waaronder mogelijk ook maatschappelijke functies;
- Duurzame onderwijshuisvesting;
- Renovatie versus vervangende bouw;
- Afspraken over renovatie: inhoud, vorm, voorwaarden en financiële verdeling.

De gemeente legt wat de fasering betreft de focus op Steggerda/De Blesse en Wolvega, daarna op de overige dorpen.

Beleidsindicator: ISHP.

Wanneer gaan we het doen? 2020.

Randvoorwaarden: De schoolbesturen moeten voor het ISHP kan worden opgesteld het Spreidingsplan opleveren. De visie op onderwijs (zie opgave 7) moet zijn vastgesteld. Het onderwijshuisvestingsplan heeft een relatie met opgave 14 maatschappelijke voorzieningen en de omgevingsvisie opgave 39.

Wat mag het kosten? Het opstellen van een ISHP kan plaatsvinden binnen de bestaande budgetten. De uitvoering van het ISHP en de verschillende onderdelen hiervan brengen kosten met zich mee. Wij schatten deze investeringskosten op € 1,35 miljoen in 2020 en eveneens € 1,35 miljoen in 2021. Deze bedragen zijn inclusief voorbereidingskredieten.

9. Versterken van het kunst- en cultuuraanbod in Weststellingwerf

Resultaat: Actualisatie kunst- en cultuurnota Weststellingwerf.

Doelen: De huidige culturele infrastructuur in Weststellingwerf krijgt een impuls, waardoor het culturele aanbod in de gemeente de verbinding, creativiteit en ontwikkeling in de gemeenschap en bij haar inwoners stimuleert.

Wat gaan we doen?

- Verbreding van de activiteiten van de bibliotheek aan de hand van het thema: van collectie naar connectie;
- Volgende stap zetten in de verdere ontwikkeling van de culturele functies van het Vlechtwerk Noordwolde;
- Verstevenigen van de positie van het Stellingwerfs waarbij verbreding en bereik belangrijke dragers zijn;
- Versteveniging van de specifieke Weststellingwerfse culturele identiteit in samenhang met de culturele organisaties op dit terrein;
- Samen met de Nedersaksische partners komen tot een convenant en uitvoering geven aan Nederlandse Erkenning van het Nedersaksisch;
- Aandacht geven aan verbreding en toekomstbestendigheid binnen de culturele infrastructuur van Weststellingwerf;
- Borging van het behaalde succes en uitstraling van Culturele Hoofdstad 2018. Het accent is hierbij vooral gericht op jaarlijkse realisatie van een bijzonder en eenmalig kunst- en cultuurproject met een bovenregionale uitstraling. Dit in samenhang met de professionele partners binnen dit programma zoals Opera Spanga en het Nationaal Vlechtmuseum;
- Het aanvullen van het cultuur-educatieve programma muziekonderwijs in gezamenlijkheid met de betrokken schoolbesturen met een publieksgerichte muziekmanifestatie om te komen tot een verbreding en verdieping van het muziek-educatieve programma voor alle kinderen (leerlingen 4 – 18 jaar) in de gemeente.

Beleidsindicator: Actualisatie kunst- en cultuuraanbod.

Wanneer gaan we het doen? 2020 tot en met 2022.

Wat mag het kosten? Activiteiten worden uitgevoerd binnen de bestaande middelen met uitzondering van de jaarlijkse kunst- en cultuurprojecten Culturele Hoofdstad waarvoor met ingang van 2020 jaarlijks een budget van € 45.000 benodigd is.

10. Sport en bewegen

Resultaat: Een eigentijds beleid voor sport en bewegen dat ertoe bijdraagt dat zoveel mogelijk inwoners kunnen sporten en bewegen.

Doelen:

1. Voldoende, bereikbare, betaalbare en goed geoutilleerde sportaccommodaties;
2. Structureel overleg voeren met sportverenigingen;
3. Een subsidiestelsel dat aansluit bij visie en doelen van sport- en beweegbeleid;
4. Vitale sportverenigingen die kunnen inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen;

5. Stimuleren dat inwoners, die aantoonbaar minder sporten en bewegen dan gemiddeld, gaan sporten en bewegen;
6. Bewegvriendelijke openbare ruimten die uitnodigen te gaan sporten en bewegen.

Wat gaan we doen?

- In samenspraak met onder meer sportverenigingen in kaart brengen van de in de gemeente aanwezige sportaccommodaties en die beoordelen op de aspecten betaalbaar, bereikbaar en toekomstbestendig (in elk geval: functionele en technische staat evenals energieverbruik). Hierbij ook betrekken de mogelijk- en haalbaarheid van toepassing van nieuwe technologische ontwikkelingen, zoals de aanleg van kunstgrasvelden;
- Op basis van de hiervoor aangegeven inventarisatie voor meerdere jaren inzicht geven in de kosten van noodzakelijk groot onderhoud en vervangingen van de gemeentelijke en geprivatiseerde sportaccommodaties;
- Aan de hand van de uitkomsten van bovenstaande werkzaamheden voor de komende jaren sportaccommodatiebeleid opstellen, waarbij wordt nagegaan of de bestaande accommodatiesubsidies en hoogte daarvan toereikend zijn;
- In overleg met sportverenigingen nagaan of er draagvlak is voor oprichting van een sportplatform en zo ja, bepalen welke verantwoordelijkheden en rol het platform krijgt;

- Het totale bestaande subsidiestelsel voor sport en bewegen kritisch onder de loep nemen en waar nodig actualiseren. Hierbij ook betrekken de nieuwe rijksregelingen op het gebied van sport als gevolg van wijziging van rijksbeleid met betrekking tot btw-verrekening;
- Sport en bewegen als middel inzetten voor maatschappelijke doelen, zoals deelname aan de samenleving;
- Het Buurtsportwerk versterken door gebruik te maken van de mogelijkheid tot uitbreiding van deelname aan de rijksregeling 'Brede Regeling Combinatiefuncties';
- Bij inrichting van de openbare ruimte nadrukkelijk rekening houden met het inrichten van sport- en spelvoorzieningen in de dorpen en wijken, zoals trapveldjes voor de jeugd en openbare fitnessplaatsen.

Beleidsindicatoren:

- Inventarisatie sportaccommodaties;
- Inzicht in kosten noodzakelijk groot onderhoud en vervangingen;
- Sportaccommodatiebeleid;
- Actueel subsidiestelsel sport en bewegen;
- Sportplatform.

Wanneer gaan we het doen?

- 2019: Inventarisatie sportaccommodaties en inzicht in kosten noodzakelijk groot onderhoud en vervangingen. Nota sportaccommodatiebeleid volgt daarna.
- 2019: Functionerend Sportplatform (indien opgericht bij voldoende draagvlak bij verenigingen).
- 2020: Actualiseren subsidiestelsel sport en bewegen.

Wat mag het kosten?

- 2019: € 60.000 voor formatieve uitbreiding met beleidsmedewerker sport en bewegen.
- 2020, 2021 en 2022: jaarlijks extra bijdrage van € 150.000 voor verbetering sportaccommodaties inclusief aanleg kunstgrasveld(en).

11. Onderzoek naar een dorpshuisfunctie in Wolvega

Resultaat: Een advies waarin wordt beschreven welke behoefte er is in Wolvega naar een dorpshuisfunctie.

Doelen: Verschillende dorpen in de gemeente hebben een dorpshuis. In Wolvega ontbreekt een dergelijke voorziening. Nagaan op welke wijze de verschillende sociaal-culturele functies gericht op ontmoeting, cultuur, maatschappelijke activering, educatie en verbinding in wijken en/of bij ketenpartners zoals de bibliotheek kunnen worden ingericht.

Wat gaan we doen? Aan de hand van een aantal onderzoeksvragen kwalitatief veldonderzoek verrichten en in samenwerking met inwoners, maatschappelijk middenveld en professionals komen tot een gedragen voorstel voor de invulling van de dorpshuisfunctie (sociaal-culturele functie) in Wolvega.

Beleidsindicator: Startnotitie.

Wanneer gaan we het doen? 2019.

Wat mag het kosten? Het onderzoeksbudget van € 25.000 is beschikbaar binnen de bestaande middelen.

12. Vergroten arbeids- en maatschappelijke participatie

Resultaat: We streven ernaar dat het bijstandsvolume met 1,5% per jaar daalt. De gemeente Weststellingwerf wil minimaal 2 personen met een Bijzondere Afspraken Banen (BAB)-indicatie per jaar plaatsen binnen de eigen organisatie. Het aantal vrijwilligers in Weststellingwerf ligt op het Friese gemiddelde. Nieuwe inrichting welzijnswerk.

Toelichting: We werken verder aan de ontwikkeling van een samenhangend aanbod van goede zorg en ondersteuning, waarin de nadruk ligt op preventie. We zorgen er voor dat onze inwoners ons goed weten te vinden, zodat zij hier optimaal gebruik van kunnen maken.

Doelen: Meedoen in de samenleving, en bij voorkeur via betaald werk, vergt inzet op de toeleiding naar werk. Juist als het economisch goed gaat, is deze ondersteuning effectief. Dan zijn er veel kansen op de arbeidsmarkt.

Tegelijk is de ondersteuning ook nodig, omdat de mensen die in economisch goede tijden nog zonder werk zijn, vaak te maken hebben met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Niet iedereen kan of hoeft te werken, bijvoorbeeld ouderen. Onze ambitie is dat ook zij meedoen en maatschappelijk participeren bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk te doen.

Wat gaan we doen?

- Heroriëntatie op welzijnswerk (preventie, ondersteuning burgerinitiatieven en buurtwerk, agogische ondersteuning van zowel ouderen als jongeren) in relatie tot de taken van ketenpartners en burgerorganisaties, van de gemeentelijke gebiedsteams en andere professionals;
- Ontwikkelen en inzetten van collectieve voorzieningen ter vervanging van individuele voorzieningen. Enerzijds bieden deze voorzieningen zorg en ondersteuning, anderzijds geven ze mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt mogelijkheden mee te doen en zich, indien mogelijk, te ontwikkelen richting de arbeidsmarkt;
- Oriëntatie op in te zetten (integrale) trajecten vanuit Jeugd, Onderwijs, Wmo en Participatiewet zodat inwoners zo adequaat mogelijk ondersteund worden richting passende arbeid en/of participatie;
- We dragen bij aan een inclusieve arbeidsmarkt en ondersteunen werkzoekenden op maat met als doel duurzame uitstroom naar werk.

Beleidsindicator:

- Uitstroom uit Participatiewet;
- Aantal plaatsingen op BAB-banen;
- Aantal plaatsingen vrijwilligers door onderzoeksbureau Partoer.

Wanneer gaan we het doen? 2019 en verder.

Wat mag het kosten? De kosten worden opgevangen binnen de bestaande middelen.

13. Transformatie sociaal domein

Resultaat: De transformatieopgave wordt uitgewerkt in twee programmalijnen:

1. Integraal werken;
2. Verbeteren van de toegang tot het sociaal domein.

Toelichting: We werken verder aan de ontwikkeling van een samenhangend aanbod van goede zorg en ondersteuning, waarin de nadruk ligt op preventie. We zorgen er voor dat onze inwoners ons goed weten te vinden, zodat zij hier optimaal gebruik van kunnen maken.

Wat gaan we doen?

- Doorontwikkelen van de integrale aanpak, waarin de gebiedsteams een spilfunctie hebben. Zij werken samen met inwoners, ketenpartners, burgerorganisaties en andere professionals;
- Inzetten op preventie en vroegsignalering waarbij we ons vooral richten op de kwetsbare inwoners;
- Waar mogelijk ontwikkelen we, in samenspraak met inwoners, laagdrempelige collectieve voorzieningen;
- Werken aan de verbetering van de toegang tot het sociaal domein.

Beleidsindicator: Clienttevredenscijfers.

Wanneer gaan we het doen? Jaarlijks.

Wat mag het kosten? De kosten worden opgevangen binnen de bestaande middelen.

14. Maatschappelijke voorzieningen

Resultaat: Om de volgende vraagstukken in samenhang op te pakken, starten we het programma maatschappelijke voorzieningen:

- Welke maatschappelijke voorzieningen zijn er nodig in onze gemeente om vitale dorpen en een vitaal platteland te behouden?
- Wat zijn de gevolgen van ontgroening en vergrijzing op de huidige voorzieningen en welke eisen worden in de toekomst gesteld?
- Welke keuzes passen bij de gemeente Weststellingwerf? Hoe geef je inhoud aan de rol van faciliterende gemeente?

Wat gaan we doen? Het programma levert een beeld op van de maatschappelijke voorzieningen, maakt concreet welke ambities er zijn in Weststellingwerf en geeft handvatten om in de toekomst onderbouwde keuzes te maken. De gemeente werkt in het programma samen met de dorpen. De Vereniging Kleine Dorpen Weststellingwerf is beoogd gesprekspartner voor de verdere uitwerking. Het programma wordt in samenhang met de uitwerking van de omgevingsvisie opgepakt.

Beleidsindicator: Startnotitie waarin het programma wordt uitgewerkt in een stappenplan.

Wanneer gaan we het doen? In 2019 wordt de startnotitie opgeleverd.

Wat mag het kosten? De kosten worden opgevangen binnen de bestaande middelen.

15. Herijken Welzijnswerk

Resultaat: Op basis van een nieuwe visie op welzijnswerk, zijn de welzijnstaken opnieuw beschreven en voor uitvoering ondergebracht bij één of meer passende organisaties en/of de gemeente.

Doelen: In Weststellingwerf heeft de visie op de transformatie in het sociaal domein geleid tot de wens de welzijnstaken te herijken en nieuwe keuzes te maken. Op deze manier ontstaat een betere verbinding tussen voorliggende voorzieningen in wijken en de uitvoeringstaken van de gemeentelijke gebiedsteams.

Wat gaan we doen?

- We voeren een impactanalyse uit op het beëindigen van de subsidiëring van Timpaan;
- We ontwikkelen een nieuwe visie op welzijnswerk die aansluit bij de maatschappelijke vraag en de transformatie in het sociaal domein;
- We bepalen hoe we de welzijnstaken uit willen (laten) voeren;
- We starten, voor zover nodig, een inkoop- en aanbestedings-/ subsidiëringstraject.

Beleidsindicator: Visienotitie Welzijnswerk.

Wanneer gaan we het doen? 2018 tot en met 2019.

Randvoorwaarden: Gezien de korte doorlooptijd en de complexe materie is externe ondersteuning en advisering (onder andere ten aanzien van juridische zaken) van de projectorganisatie noodzakelijk.

Wat mag het kosten? Deze herijking kost in 2019 € 65.000.

16. Integrale aanpak laaggeletterdheid, armoede en schulden

Resultaat:

- Integraal plan van aanpak laaggeletterdheid, armoede en schulden
- Met de inzet van een integrale aanpak wordt het bereik van de minimaregelingen vergroot en wordt er ingezet op vroegsignalering van schulden;
- Financiële zelfredzaamheid van inwoners wordt vergroot door een aanpak op maat binnen de schuldhulpverlening;
- Betere ondersteuning van mensen die het betreft en het leveren van maatwerk;
- Het samen met de bibliotheek Wolvega organiseren van een Taalpunt/Taalhuis.

Doelen: Mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen zijn vaker langdurig arm dan niet-laaggeletterden. Armoede en laaggeletterdheid gaan hand in hand: laaggeletterdheid is vaak een belemmering om zelfredzaam te zijn en armoede vergroot de kans op laaggeletterdheid. We willen daarom de doelgroep bereiken die problemen ondervindt met lezen, schrijven en digitale vaardigheden. Ook heeft deze groep vaker problematische schulden.

Wat gaan we doen? We ontwikkelen een samenhangende aanpak waarin gemeente en ketenpartners integraal gaan samenwerken ten aanzien van laaggeletterdheid, armoede en schulden. Voor laaggeletterden is het een extra grote uitdaging om rekeningen te begrijpen, toeslagen aan te vragen en de administratie bij te houden. Een integrale aanpak is nodig om laaggeletterden en minima een betere positie te geven. Hierbij is het signaleren van de problematiek het uitgangspunt. De gebiedsteams, maatschappelijke organisaties en het coördinatiepunt voor laaggeletterdheid spelen hierin een grote rol.

We onderzoeken of de bibliotheek de centrale coördinatie rondom het onderwerp laaggeletterdheid op zich kan nemen en een duidelijke rol kan hebben in het aanbod en coördinatie van het non-formele onderwijs. De bibliotheek biedt nu al onderdak aan diverse organisaties die zich met laaggeletterdheid bezig houden en voor inwoners is het een goed bereikbare en laagdrempelige voorziening. In het onderzoek moet worden meegenomen of het organiseren van een Taalpunt/Taalhuis een reële optie

is. Zo'n Taalhuis kan dan voor alle taalvragen een vraagbaak zijn van waaruit verwijzingen en trajecten kunnen worden opgestart. De medewerkers van de gebiedsteams worden getraind op de herkenbaarheid van de problematiek van laaggeletterdheid, armoede en schulden. Door een bredere uitvraag te doen komt de problematiek eerder in beeld. Het bereik van de voorzieningen van de gemeente in het kader van het armoedebeleid neemt hierdoor toe. Minima in de gemeente krijgen een betere positie.

Problematische schulden van inwoners kunnen voorkomen worden door vroegsignalering. Door de integrale aanpak kan ondersteuning ingezet worden. De financiële zelfredzaamheid van de inwoner wordt vergroot. Een nazorgtraject wordt ingezet om terugval te voorkomen.

Beleidsindicator: Plan van aanpak laaggeletterdheid, armoede en schulden.

Wanneer gaan we het doen? 2019 tot en met 2020.

Wat mag het kosten? De extra middelen armoedebeleid vanuit het Rijk (€ 39.000 via het gemeentefonds in zowel 2019 als 2020) worden ingezet voor armoedebeleid, schuldhulpverlening en bijzondere bijstand. Wij gaan ervan uit dat voor de bestrijding van de laaggeletterdheid in de komende jaren een deel van het WEB-budget (Wet Educatie Beroepsonderwijs) wordt ingezet.

17. Versterken ketensamenwerking jeugd

Resultaat: Uitvoeringsprogramma versterken ketensamenwerking jeugd.

Doelen: De samenwerking tussen voorliggende voorzieningen, eerste lijnszorg en de gebiedsteams versterken en werken vanuit een gezamenlijke visie. In deze visie staat het kind centraal en wordt een impuls aan preventie en vroegsignalering bij jeugd gegeven.

Wat gaan we doen? We zoeken uit hoe we beter kunnen aansluiten op jongeren en wat er bij hun leeft. Jongeren worden actief betrokken, o.a. bij de heroriëntatie op het welzijnswerk.

We verbeteren de aansluiting onderwijs en jeugd. Er is een duidelijke link tussen de twee beleidsvelden bij (dreigende) uitval en ernstige (psychische) problematiek in het onderwijs. Redenerend vanuit 'het kind centraal stellen' willen we de komende jaren tot een integraal beleid komen, waarin onderwijs en jeugdhulp goed op elkaar zijn aangesloten. Hiermee wordt ook invulling gegeven aan meer preventief werken.

In de samenwerking met de ketenpartners wordt de werkwijze vanuit de pedagogische visie meer prominent. Dit is de verdere ontwikkeling van het werken vanuit de pedagogische visie zoals het gebiedsteam dit al doet: positieve ontwikkelingsstimulering van de jeugd en hun omgeving over het positief opgroeien en opvoeden. Door de samenwerking te verstevigen op inhoud ontstaat er een logische ketensamenwerking waarbij elke partner haar/zijn eigen specifieke rol en taak heeft.

Beleidsindicator: Uitvoeringsprogramma versterken ketensamenwerking Jeugd.

Wanneer gaan we het doen? 2019 tot en met 2020.

Wat mag het kosten? De kosten van het uitvoeringsprogramma worden opgevangen binnen de bestaande middelen.

18. Versterken ketensamenwerking ouderen

Resultaat: Uitvoeringsprogramma versterken ketensamenwerking ouderen.

Doelen: Een versterking van de samenwerking tussen burgerinitiatieven, voorliggende voorzieningen, eerstelijnszorg en de gebiedsteams, gericht op het verder uitbouwen van laagdrempelige, betaalbare en nabije ondersteuning van ouderen, zorgt ervoor dat ouderen langer thuis kunnen blijven wonen.

Wat gaan we doen?

- Heroriëntatie op welzijnswerk waarbij ondersteuning van en samenwerking met burgerinitiatieven voor dit uitvoeringsprogramma van belang zijn;
- Inzet van de blijverslening verbeteren;
- Het programma sociaal vitaal en de toepassing van domotica als middelen inzetten om ouderen zo lang mogelijk in de eigen sociale omgeving te laten wonen en participeren;
- Ontwikkeling van algemene voorzieningen waar inwoners met een ondersteuningsvraag eenvoudig gebruik van kunnen maken zodat de vraag naar Wmo maatwerkvoorzieningen afneemt;
- Mantelzorgers ondersteunen door het organiseren van de dag van de mantelzorg, het aanbod van respijtzorg onderzoeken en het evalueren van de mantelzorgpas.

Beleidsindicator: Uitvoeringsprogramma versterken ketensamenwerking Ouderen.

Wanneer gaan we het doen? 2019 tot en met 2020.

Wat mag het kosten? Structureel € 47.000.

19. Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid

Resultaat: Vier monitors/evaluatierapporten waarin de voortgang op de ambities van het gezondheidsbeleid staan beschreven.

Doelen: Het lokaal gezondheidsbeleid krijgt steeds meer aandacht omdat de ideeën over gezondheid en de bevordering daarvan zijn veranderd. Ten eerste heeft zich in de afgelopen jaren een andere definitie van gezondheid ontwikkeld en daarmee is ook de noodzaak van een integrale benadering en aanpak duidelijk geworden. Het gezondheidsbeleid van Weststellingwerf richt zich op dat deel van gezondheid waaraan het gemeentelijk beleid een positieve bijdrage kan leveren.

Wat gaan we doen? De ambities die in het gezondheidsbeleid staan geformuleerd worden in verschillende projecten uitgevoerd. Het gaat om:

- Een gezond gewicht en gezonde leefstijl bij alle kinderen en jongeren in Weststellingwerf: uitvoering in JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht);
- Het terugdringen van de gezondheidsschade door alcohol bij jongeren onder de 18 jaar in Weststellingwerf: uitvoering onder andere in project NIX18;
- Een afname van de zorgvraag en medicijngebruik in Noordwolde: uitvoering in deelproject Vitale Regio van Bestemming Noordwolde;
- Het verkleinen van gezondheidsverschillen in Wolvega: uitvoering via project GIDS (Gezond in de Stad);
- In al deze projecten is de ambitie om de resultaten samen met stakeholders te realiseren en vanuit een integrale aanpak.

Wanneer gaan we het doen? Van 2018 tot en met 2021

Randvoorwaarden:

- Voor het opstellen en uitvoeren van de afzonderlijke uitvoeringsplannen is menskracht nodig voor de taak 'aanjagen, verbinden, netwerken'. Deze taak/functie is essentieel gebleken op het gebied van een integrale aanpak op gezondheidsbevordering;
- Coördinator GIDS/armoede;
- Aanjager/verbinder Vitale Regio Noordwolde;
- Aanjager/verbinder JOGG/NIX18/DHW.

Wat mag het kosten? De kosten kunnen opgevangen worden binnen de bestaande middelen.

20. Uitvoeringsprogramma Drank- en horecawet

Resultaat: Uitvoeringsprogramma Drank- en horecawet 2019-2021.

Doelen: Vanaf 2013 zijn gemeenten de belangrijkste uitvoerders van de Drank- en Horecawet (DHW) en vanaf dat jaar zijn dan ook de eerste plannen opgesteld. In 2014 is er een duidelijke gemeentelijke visie opgesteld in het kader van deze wet, die nog steeds actueel is. Er zijn sindsdien mooie resultaten bereikt, maar NIX18, de sociale norm om niet te drinken voor je 18e, wordt nog niet breed gedragen. Dit is kwestie van een lange adem en een integrale aanpak.

Wat gaan we doen? Verschillende gemeentelijke (OWO-)afdelingen werken samen op dit dossier in het kader van een integrale aanpak. In het uitvoeringsprogramma zal worden beschreven wat de taken zijn en wie wat doet.

De te bereiken doelen worden eerst besproken met de externe partijen. Dit is een belangrijk leerpunt uit de voorgaande periode. De verantwoordelijkheid moet meer gevoeld worden door de verstrekkers, de ouders van jongeren en natuurlijk de jongeren zelf.

De evaluatie van DHW en het Lokaal Gezondheidsbeleid geven richting aan de inhoudelijke uitwerking in het uitvoeringsprogramma 2019-2021.

Aandachtspunten zijn:

- De focus leggen op de pijlers bewustwording & educatie en toezicht & handhaving;
- Signalering & zorg toevoegen;
- Een communicatiestrategie opzetten;
- De verantwoordelijkheid van een goede naleving meer bij verstrekkers leggen, hen daarin blijven ondersteunen en betrekken bij planvorming;
- Andere partners, zoals onderwijs, ook vroegtijdig betrekken;
- Ouders positief ondersteunen;
- Jeugd betrekken bij planvorming;
- De verbinding leggen met de JOGG-aanpak en GIDS-aanpak;
- De betrokken interne afdelingen/teams borgen hun eigen taken hierin;
- Aanjagen en blijvende aandacht vragen voor het onderwerp bij externe partijen.

Beleidsindicator: Uitvoeringsprogramma DHW 2019-2021.

Wanneer gaan we het doen? Uitvoeringsprogramma in 2018, met een doorlooptijd van 2019 tot en met 2021.

Randvoorwaarden: De uitvoering van het uitvoeringsplan door de verschillende vakafdelingen en externe partijen moet worden gefaciliteerd om effectief samen te kunnen werken in een integrale aanpak. Hiervoor is binnen de diverse vakafdelingen geen capaciteit beschikbaar en daarom moet deze worden toegevoegd aan het programma.

Wat mag het kosten? De kosten kunnen opgevangen worden binnen de bestaande middelen.

4.3 Werk en Wonen

21. Kwaliteit (onderhoudsniveau) openbare ruimte

Resultaat: Een raadsbesluit over de gewenste onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Wat gaan we doen?

- We stellen een startnotitie op waarin we beschrijven hoe en wanneer we komen tot een nieuw onderhoudsniveau voor de openbare ruimte;
- Onderdeel van de discussie is een heroriëntatie op de huidige systematiek van kwaliteitsbeschrijving. Bij de huidige systematiek bestaat de openbare ruimte uit de volgende disciplines: verharding, groen, bermen en sloten, meubilair en kunstwerken (bruggen). De vastgelegde kwaliteit hoog, basis en laag is bepaald op het totaal van de vijf disciplines en niet op elke discipline apart;
- We willen bezien of er behoefte is aan het vaststellen van een kwaliteit per discipline, waarbij we voorlopig de kwaliteit van de openbare ruimte integraal blijven benaderen;
- In het proces om te komen tot een bepaling van de gewenste kwaliteitsniveaus betrekken wij de inwoners van de gemeente;
- Vaststellen van de onderhoudskwaliteit.

Beleidsindicator: Raadsbesluit over het gewenste kwaliteitsniveau onderhoud.

Wanneer gaan we het doen? De startnotitie willen we eind 2018/ begin 2019 aan de raad aanbieden. Vervolgens wordt het planvormingsproces inclusief de inspraak doorlopen.

Wat mag het kosten? Afhankelijk van de keuzes ten aanzien van het gewenste onderhoudsniveau zal worden bekeken moeten worden of er een bijstelling van het onderhoudsbudget moet komen.

22. Aanpak versterken lokale economie

Resultaat: Onze ambitie is om de komende collegeperiode te groeien op het aantal in onze gemeente Weststellingwerf gevestigde bedrijven en totale arbeidsplaatsen.

Wat gaan we doen? Wij zijn als gemeente facilitair en zetten voornamelijk in op zaken ter bevordering van het ondernemersklimaat in onze gemeente. Wij denken aan:

- Inzetten op een intensieve benadering van onze bedrijven, het meer en structureler bezoeken van en onderhouden van contacten met bedrijven;
- Door het duidelijk positioneren van de functie ondernemerscoördinator (bedrijvencontactfunctionaris) maken we het contact met de gemeente laagdrempeliger;
- Op een meer beleidsmatig niveau willen we samen met de ondernemers gaan onderzoeken wat verder bij kan dragen aan een positief ondernemersklimaat in Weststellingwerf;
- Een methode (bijvoorbeeld tevredenheidsonderzoek) ontwikkelen waarmee de waardering van de ondernemers voor de gemeentelijke dienstverlening (jaarlijks) kan worden gemeten;
- Onderzoeken of een vestigingspremie en/of aanbrengpremie een positief effect heeft op de vestiging van bedrijven;
- Het bedrijfsleven als ambassadeur inzetten om bedrijven aan te trekken;

- Samen met de ondernemers een economische uitvoeringsagenda opstellen.

Beleidsindicator: Tevredenheidsonderzoek, waardering van ondernemers van minimaal een 7.

Wanneer gaan we het doen?

- In 2018 is reeds ingezet op een intensivering van onze bedrijfscontactfunctie;
- Na uitbreiding van de formatie zullen de contacten worden geïntensiveerd.

Wat mag het kosten? Van de noodzakelijke kosten voor het opstellen van de economische uitvoeringsagenda en het onderzoek voor een vestigingspremie en/of aanbrengpremie wordt een inschatting gemaakt als hier meer duidelijkheid over is.

23. Versterken (kern-) winkelstructuur Wolvega

Resultaat: In gezamenlijkheid met alle betrokken (inwoners en ondernemers) willen we komen tot een compact en aantrekkelijk winkelgebied in Wolvega.

Wat gaan we doen?

- Samen met de ondernemers komen tot een duidelijke begrenzing van het winkelgebied;
- In gezamenlijkheid met onze ondernemers komen tot een visie op de inrichting en ruimtelijke kwaliteit van het centrumgebied;
- Onderzoeken van de mogelijkheden tot het uitbreiden van evenementen en activiteiten in het centrumgebied;
- Ondernemers stimuleren om met financiering vanuit het ondernemersfonds meer activiteiten te organiseren. In dit kader zal met ingang van 2019 vanuit dit fonds dan ook geen vergoeding voor de inningskosten meer worden berekend;
- We gaan samen met de ondernemers een centrummanager aanstellen en onderzoeken hoe de centrummanager moet worden gepositioneerd. Hierbij gaan we uit van een gedeeld opdrachtgeverschap met de ondernemersvereniging;
- Deze functie van een centrummanager willen we ook in Noordwolde actief laten zijn en zal daarom worden opgenomen binnen ons project Bestemming Noordwolde;
- Een systematiek ontwikkelen om de tevredenheid van het kernwinkelgebied te monitoren.

Beleidsindicator: Ons kernwinkelgebied wordt door zowel ondernemers als bezoekers met minimaal een 7 gewaardeerd.

Wanneer gaan we het doen?

- In 2018 laten we samen met de ondernemers een schouw doen in het centrumgebied;
- Op basis van die schouw stellen wij het eerste kwartaal van 2019 een integraal plan van aanpak op om te komen tot de versterking van de lokale economie / winkelcentrum;
- Vanaf 2020 gaan we afhankelijk van het integraal plan van aanpak concrete acties uitwerken en uitvoeren.

Wat mag het kosten? Voor het aanstellen van de centrummanager Wolvega is vanuit de gemeente de komende vier jaar jaarlijks een bedrag (cofinanciering) van € 8.000 nodig. Daarnaast is een incidenteel werkbudget nodig van € 17.000 wat door de driehoek centrummanager-ondernemersvereniging-gemeente voor bovenstaande activiteiten gebruikt kan worden.

Vooralsnog wordt daarnaast uitgegaan van een investering van € 2,5 miljoen voor het uitvoeren van fysieke maatregelen. Hoe deze investering moet worden gefinancierd (in cofinanciering) gaan wij met betrokken partijen bespreken.

24. Breedband in het buitengebied

Resultaat: De witte gebieden in het buitengebied van Weststellingwerf worden aangesloten op breedband.

Wat gaan we doen?

- In 2018 gaan we samen met Kabel Noord een zogenaamde 'vraagbundeling' uitvoeren;
- Zo nodig extra inzet om te bereiken dat minimaal 60% van de bewoners van de witte gebieden aangeven dat zij gebruik willen maken van breedband;
- Met betrokken partijen oriënteren op de mogelijkheden om gelijktijdig met het aansluiten van de witte gebieden ook de grijze gebieden aan te sluiten op snel internet.

Beleidsindicator: Aansluiting van de witte gebieden in het buitengebied in onze gemeente op breedband.

Wanneer gaan we het doen?

- Vraagbundeling voor de witte gebieden wordt in 2018 uitgevoerd;
- Aanleg vindt plaats in 2019.

Randvoorwaarden: De aanleg is afhankelijk van het resultaat van de vraagbundeling (minimaal 60% deelname).

Wat mag het kosten? In principe is er voor de aanleg van breedband in de witte gebieden geen gemeentelijke bijdrage noodzakelijk.

25. Bevorderen recreatie en toerisme Weststellingwerf

Resultaat: De recreatieve kwaliteiten van onze gemeente zijn ook buiten onze regio bekend. Samen met de sector hebben wij het recreatief aanbod uitnodigend gemaakt voor een zo groot en divers mogelijk publiek. Hierbij hebben wij aandacht voor zowel de dag- als de verblijfsrecreatie.

Wat gaan we doen?

- Komen tot meer samenhang binnen de recreatieve en toeristische mogelijkheden en initiatieven;
- Samen met het platform Recreatie en Toerisme werken aan een nieuwe uitvoeringsagenda. Hierbij zal ook aandacht zijn voor de rol en positie van het platform Recreatie en Toerisme;
- Een visie opstellen hoe we de specifieke kwaliteiten van de Koloniën van Weldadigheid, Spokeplas, Rottige Meente en Brandemeer en de Driewegsluis in samenhang, zowel fysiek als communicatief, gaan inzetten om de gewenste versterking te bereiken;
- We blijven ons oriënteren op de ontwikkelingen in onze regio. Dit betekent ook dat we kijken naar welke samenwerkingsverbanden en initiatieven we kunnen benutten om onze doelen te behalen;
- Plannen maken voor de ontwikkeling van het Spokeplasgebied;
- Ontwikkelen Driewegsluis tot recreatieve poort tussen Fryslân en Overijssel (zie ook opgave 36);

- Een kwalitatieve upgradage van het fietspad langs de Linde, vanaf de Driewegsluis tot aan Lolkema's bruggetje (zie ook opgave 32).

Beleidsindicator: Versterking recreatie en toerisme in onze gemeente.

Wanneer gaan we het doen? In 2019 zullen wij het platform Recreatie en Toerisme evalueren. In 2019 komen wij met een nieuwe uitvoeringsagenda.

Wat mag het kosten? De inkomsten uit de toeristenbelasting ad € 120.000 (prijsspeil 2018) storten wij in een toeristisch investeringsfonds. Hiermee willen we in ieder geval een financiële impuls kunnen geven aan twee belangrijke recreatief – toeristische pijlers, de ontwikkeling van Driewegsluis/Rottige Meente en het Spokeplasgebied/Noordwolde en promotie. Daarnaast is er hiermee ruimte voor initiatieven uit het platform Recreatie en Toerisme (uitvoeringsagenda).

26. Lindewijk fase II

Resultaat: Besluitvorming over het in exploitatie nemen van fase II van de Lindewijk.

Doelen: Vanuit het BBV (Besluit begroting en verantwoording) ontstaat de verplichting om uiterlijk 31 december 2019 een besluit te nemen over het in exploitatie nemen van fase II van de Lindewijk.

Gelet op de voortgang in fase I van de Lindewijk zou een besluit hierover op een later tijdstip (2021/2022) logischer zijn. Echter, gezien de financiële consequenties is het noodzakelijk dat het besluit uiterlijk 31 december 2019 wordt genomen.

Wat gaan we doen? Om op termijn te kunnen voldoen aan de vraag naar woonruimte gaan we fase II van de Lindewijk in exploitatie nemen.

Wanneer gaan we het doen?

- In 2018 besluit om voorbereidingen te treffen tot het in exploitatie nemen van fase II van de Lindewijk;
- In 2019 definitief besluit tot het in exploitatie nemen van fase II van de Lindewijk;
- Daadwerkelijke fysieke uitvoering van werkzaamheden in fase II van de Lindewijk is afhankelijk van de voortgang van de verkopen in fase I.

Wat mag het kosten? De kosten die we moeten maken voor het bieden van een basis voor de besluitvorming, zoals bepalen stedenbouwkundige uitgangspunten, bestemmingsplan en een exploitatieopzet, worden te zijner tijd gedekt vanuit de grondexploitatie.

4.3 Leefomgeving

27. Project herinrichting De Blesse

Resultaat: Een herinrichting van de ontsluitende infrastructuur in De Blesse passend bij de functies van deze wegen.

Wat gaan we doen? Samen met de inwoners van De Blesse een plan maken voor de herinrichting van de Spoorlaan, Steenwijkerweg en Markeweg.

Beleidsindicator: Plan voor de herinrichting van De Blesse.

Wanneer gaan we het doen?

- We starten met de voorbereiding in 2019. Dit doen we samen met de inwoners van De Blesse;
- Tijdens deze voorbereiding zal meer duidelijkheid komen over de daadwerkelijke uitvoeringsplanning.

Wat mag het kosten?

- Op basis van kengetallen zijn de kosten voor de herinrichting van gedeelten van de Markeweg, Spoorlaan en Steenwijkerweg globaal geraamd op € 3,5 miljoen;
- In deze globale raming van de planvorming en de kosten is vooralsnog geen rekening gehouden met vervanging en/of verplaatsing van het rioelstelsel;
- Tijdens de voorbereiding ontstaat een nauwkeuriger beeld van de met de herinrichting gemoeide kosten.

28. Autoluw maken Lycklamaweg met veilige spoorwegovergang langzaam verkeer

Resultaat: Een herinrichting van de Lycklamaweg als woonstraat waarbij de functie van de ontsluitingsroute en doorgaande route ondergeschikt is. Een aanpassing van de spoorwegovergang waarbij een veilige situatie voor het langzaam verkeer wordt gerealiseerd. De fietsvoorziening op de Lycklamaweg sluit veilig aan op de stationsomgeving.

Wat gaan we doen?

- In samenspraak met de aanwonenden en andere betrokkenen een plan opstellen voor een herinrichting van de Lycklamaweg als woonstraat;
- Samen met NS/ProRail kijken naar de mogelijkheden voor een veiligere spoorwegovergang voor met name het langzaam verkeer.

Beleidsindicator: Plan voor de herinrichting van de Lycklamaweg / veilige spoorwegovergang.

Wanneer gaan we het doen?

- Plannen voor veilige Lycklamaweg worden in 2019/2020 in samenspraak met de aanwonenden opgesteld;
- In dezelfde periode zal ook het overleg met NS/Prorail worden gevoerd.

Wat mag het kosten? Uit de voorbereiding komt een beeld van de benodigde kosten voor de uitvoering van deze herinrichting. Een eerste ruwe doorkijk op basis van kengetallen laat zien dat voor een volledige herinrichting van de Lycklamaweg ongeveer € 1,5 miljoen nodig is.

29. Herinrichting Stationsomgeving

Resultaat: Een herinrichting van het gedeelte onderdoorgang/Sleeswijklaan van de Stationsweg, waarbij deze weg beter is ingericht op de ontsluitingsfunctie die zij heeft. Gelet op de vele weggebruikers op het voorplein van het station komt hier een inrichting afgestemd op dit gemengde gebruik.

Een veilige bereikbaarheid per fiets van het station is onderdeel van de plannen.

Wat gaan we doen?

- Er is overleg gevoerd met alle betrokken partijen en een herinrichtingsplan opgesteld;
- De uitgangspunten zijn vertaald in een herinrichtingsplan;
- Kostenraming ten behoeve van aanbesteding is opgesteld;
- Aanbesteding is opgestart.

Beleidsindicator: Herinrichtingsplan stationsomgeving.

Wanneer gaan we doen? Herinrichting Stationsweg wordt van 2018 tot en met 2019 uitgevoerd.

Wat mag het kosten? Op basis van de huidige beste raming is voor de herinrichting van de Stationsweg een bedrag van € 970.000 nodig.

30. Notitie veilig landbouwverkeer

Resultaat: Rapport met voorstellen voor:

- Hoe we op houding en gedrag met de verschillende belangen (agrarisch/niet agrarisch) in onze gemeente omgaan;
- Het oplossen van conflictsituaties tussen landbouwverkeer en andere weggebruikers.

Wat gaan we doen?

- In overleg met de agrarische sector en de bewoners over verwachtingen, houding en gedrag;
- In overleg met de agrarische sector en de bewoners van het buitengebied onderzoeken waar de knelpunten en de mogelijke oplossingen liggen;
- Op basis van de uitkomst van het onderzoek bepalen of er een uitvoeringsprogramma moet komen;
- Afhankelijk van die besluitvorming overgaan tot concrete planvorming.

Beleidsindicator: Onderzoeksrapport veilig Landbouwverkeer.

Wanneer gaan we het doen? Per direct zullen wij het gesprek over verwachtingen, houding en gedrag opstarten.

Wat mag het kosten? Afhankelijk van de keuzes ten aanzien van het oplossen van de conflictsituaties, zal daarna een inschatting moeten worden gemaakt van de benodigde middelen. Wanneer hier meer duidelijkheid over is, komen wij met een voorstel.

31. Hoofdverkeersstructuur Wolvega en Noordwolde

Resultaat: Een infrastructuur die zorgt voor een goede bereikbaarheid en doorstroming.

Wat gaan we doen?

- Voor de komende collegeperiode staat een aantal projecten geprogrammeerd om de verkeersveiligheid en doorstroming te verbeteren. Deze projecten gaan wij eerst uitvoeren. Daarmee denken wij dat de 'grote' verkeersopgaven op basis van onze huidige verkeersstructuur klaar zijn. Wanneer de projecten klaar zijn, gaan wij bezien of er nog knelpunten zijn in de infrastructuur van Wolvega en Noordwolde die een belemmering zijn voor de bereikbaarheid en de doorstroming;
- Op grond van die inventarisatie en indien nodig maken wij plannen om de knelpunten op te lossen;
- Bij alle nieuwe plannen zullen wij vanzelfsprekend rekening houden met de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van (duurzaam) verkeer en vervoer.

Beleidsindicator: Onderzoeksrapport inventarisatie van de knelpunten.

Wanneer gaan we het doen? Wij verwachten in 2021 besluitvorming over de inventarisatie van de knelpunten en de mogelijke oplossingen.

Wat mag het kosten? Zolang de knelpunten en de mogelijke oplossingen niet bekend zijn, kan er geen kostenraming worden gemaakt. Wanneer hier meer duidelijkheid over is, komen wij met een voorstel.

32. Fietspad langs de Linde

Resultaat: Een kwalitatief goed fietspad langs de Linde vanaf de Driewegsluis tot aan het Lolkema's bruggetje.

Wat gaan we doen?

- Een kwalitatieve upgradering van het bestaande fietspad langs de Linde, vanaf Driewegsluis tot aan Vinkegavaartweg.
- Aanleg nieuw fietspad vanaf de Vinkegavaartweg tot aan Lolkema's bruggetje.

Beleidsindicator: Upgrading fietspad langs de Linde is gerealiseerd.

Wanneer gaan we het doen?

- Fase 1 van de kwalitatieve upgradering van het fietspad langs de Linde is in uitvoering;
- De uitvoering van fase 2 is afhankelijk van de uitvoering van de gebiedsontwikkeling beekdal Linde. Wij zijn daar afhankelijk van de planning van andere partijen (provincie en Wetterskip);
- Voor de uitvoering van fase 3 moeten nog gronden worden aangekocht. Vooralsnog valt dit binnen de gebiedsontwikkeling beekdal Linde. Als dat in 2018 niet het beoogde resultaat geeft gaan wij in 2019 zelf proberen overeenstemming te bereiken over aankoop. Afhankelijk van de uitkomst kan dan een uitvoeringsplanning worden gemaakt.

Wat mag het kosten? Voor het realiseren van een kwalitatief goed fietspad langs de Linde is totaal € 2,7 miljoen, uitvoering inclusief projectsturing, beschikbaar in bestaande budgetten.

33. Bestemming Noordwolde

Resultaat: Fase 5 van het project Bestemming Noordwolde is uitgevoerd.

Doelen: Al vanaf 2011 wordt in Noordwolde gewerkt aan de verbetering van de leefomgeving en positie van de inwoners in het algemeen en die van mensen in een achterstandsituatie in het bijzonder. Dit gebeurt binnen het project Bestemming Noordwolde.

Het project zet in op daling van de werkloosheid, stijging van het gemiddelde inkomen en stijging van de deelname aan de samenleving door de inwoners. Het project loopt nog tot en met 2024 en wordt fasegewijs opgepakt. Inmiddels is een stevig fundament gelegd voor het verbeteren van de sociaaleconomische en fysieke situatie in de komende jaren.

Wat gaan we doen? In deze collegeperiode werken we aan fase 5 (2018 tot en met 2020). Het project is erop gericht om zoveel mogelijk Initiatieven en plannen uit het dorp te halen en te verwezenlijken. De komende jaren ligt de nadruk op de sociale agenda waarbinnen wordt gewerkt aan de volgende deelprojecten:

- Inzet op gezondheidspreventie (project Vitale Regio);
- Inzet op (arbeids)participatie (project Versterken door te verbinden);
- Versterken van sociale cohesie.

Daarnaast wordt in gezamenlijkheid met alle betrokken (inwoners en ondernemers) gewerkt aan een compact en aantrekkelijk winkelgebied in Noordwolde. Hiervoor willen we:

- Samen met de ondernemers komen tot een duidelijke begrenzing van het winkelgebied;
- In gezamenlijkheid met onze ondernemers komen tot een visie op de inrichting en ruimtelijke kwaliteit van het centrumgebied;
- Onderzoeken van de mogelijkheden tot het uitbreiden van evenementen en activiteiten in het centrumgebied;
- Onderzoeken of er draagvlak is om ook voor Noordwolde reclamebelasting in te voeren ten behoeve van de voeding van het ondernemersfonds Weststellingwerf.

In 2021 start fase 6 van Bestemming Noordwolde met een doorloop van 2021 tot en met 2024.

Beleidsindicator:

- Verantwoording besteding na afloop fase 5;
- Visie op de inrichting en ruimtelijke kwaliteit van het centrumgebied.

Wanneer gaan we het doen? 2018 tot en met 2024.

Wat mag het kosten?

- Fase 5 wordt gefinancierd uit bestaande middelen;
- Fase 6: € 700.000 waarvan 50% wordt gesubsidieerd door de provincie.

34. Van klimaatpakket Parijs naar een duurzaam Weststellingwerf

Resultaat: Een startnotitie voor de koers hoe we het klimaatpakket Parijs vertalen naar een duurzaam Weststellingwerf.

Wat gaan we doen?

- Herijking doelstelling Klimaatbeleidsplan 2010-2020, op basis van het in voorbereiding zijn de Nationaal Klimaatpakket, de Klimaatwet en het IBP (gezamenlijke agenda, uitgangspunten voor samenwerking, gezamenlijke programmastructuur, proces, tijdsplan en financiële uitgangspunten);
- Opstellen van een algemeen beleidskader en uitgangspunten voor de uitvoering naar energieneutraal, klimaat-robust en een circulaire economie in 2050.

Beleidsindicator: Een vastgesteld beleidskader en uitgangspunten.

Wanneer gaan we het doen?

- De herijking zal van 2019 tot en met 2020 worden uitgevoerd;
- Het proces voor het opstellen van een algemeen beleidskader zal van 2019 tot en met 2021 worden doorlopen.

Wat mag het kosten? Zowel voor het uitvoeren van de herijking als het opstellen van een algemeen beleidskader is nog geen inschatting gemaakt. Wanneer hier meer duidelijkheid over is, komen wij met een voorstel.

35. Werken aan een duurzaam Weststellingwerf

Resultaat: Een meer duurzame gemeente Weststellingwerf.

Wat gaan we doen? Als eerste starten we met het opstellen van een kadernotitie over wat we willen gaan doen om deze doelstelling te realiseren. Deze kadernotitie is opgebouwd uit de volgende vier pijlers, die de verschillende onderdelen binnen een duurzaam Weststellingwerf beschrijven. Ook voegen we een financiële paragraaf toe.

Pijler 1: energieneutraal

1. Oprichten van een 'energiefonds' Weststellingwerf. In het voorstel hierover gaan we vastleggen hoe we de invulling (spelregels, voor wie etc.) hiervan zien;
2. Plan van aanpak verduurzamen van de gemeentelijke vastgoedportefeuille;
3. Prestatieafspraken verduurzamen woningvoorraad woningcorporaties;
4. Vaststelling Friese Energiestrategie/Warmteplan Fryslân (inclusief warmtekansenkaart met optimale duurzame warmteopties in onze gemeente op CBS-wijkniveau);

5. Besluitvorming integrale planmatige aanpak energietransitie Weststellingwerf;
6. Initiatieven van onderop stimuleren en zo nodig faciliteren;
7. Bevorderen van duurzame mobiliteit.

Pijler 2: circulaire economie

1. Herijken gemeentelijk afvalstoffenplan (GAP) en daarbij inzetten op het realiseren doelstelling VANG (van afvalstof naar grondstof);
2. Uitvoering geven aan streekagenda-project Ontwerp en design/Rotan 2.0;
3. Verder uitvoering geven aan het door de gemeente ondertekende manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (inclusief daar waar mogelijk overschakelen op duurzame gemeentelijke tractiemiddelen).

Pijler 3: klimaat-robust

1. Opstellen uitvoeringsprogramma met maatregelen ter voorkoming van de gevolgen van extreme regenval (vervolg op de in 2018 in onze gemeente uitgevoerde stresstest wateroverlast).

Pijler 4: creëren van acceptatie/draagvlak.

1. Actieve communicatie over planvorming, uitvoering en behaalde resultaten.

Beleidsindicator: Kadernotitie.

Wanneer gaan we het doen?

- De kadernotitie wordt opgesteld in 2019;
- Het instellen van een energiefonds komt in 2019 tot besluitvorming;
- Het plan van aanpak voor het verduurzamen van de gemeentelijke vastgoedportefeuille wordt in 2018 en 2019 opgesteld;
- Over de Friese Energiestrategie zal in 2019 en 2020 op provinciale schaal besluitvorming plaatsvinden;
- Besluitvorming over de planmatige aanpak energietransitie Weststellingwerf zal in 2021 plaatsvinden;
- Het stimuleren van initiatieven van onder op zal een onderdeel zijn van de normale procesgang;
- De herijking van het afvalstoffenplan zal in 2019 worden afgerond;
- Het streekagenda-project Ontwerp en design/Rotan 2.0 zal in 2018 en 2020 worden uitgevoerd;

- Het uitvoeringsprogramma met maatregelen ter voorkoming van de gevolgen van extreme regenval zal in de periode 2019 en 2020 worden opgesteld;
- Communicatie ten behoeve van draagvlak is nu al onderdeel van de processen.

Wat mag het kosten?

- De eenmalige bijdrage uit zonneparken Wolvega/Noordwolde wordt gestort in het energiefonds. Naar de structurele voeding zal worden gekeken. In ieder geval voegen we ook de structurele opbrengsten van de zonneparken toe;
- Voor het plan van aanpak verduurzamen van de gemeentelijke vastgoedportefeuille is € 50.000 beschikbaar binnen de bestaande middelen;
- Voor acties uit de herijking van het afvalstoffenplan wordt de dekking binnen de exploitatie van Afvalinzameling gezocht;
- Voor het project Ontwerp en design/Rotan 2.0 is ruimte binnen de bestaande middelen.

36. Rottige Meente

Resultaat: Er is vervolg gegeven aan de uitvoering van de in de gebiedsopgave Rottige Meente genoemde projecten. Daarmee zijn de waarden van het gebied meer onder de aandacht gebracht. De gebiedsopgave is verbreed naar de laatste ontwikkelingen en wensen. De samenhang tussen cultuur, recreatie, toerisme en natuur is hiermee gelegd. Daarnaast is er binnen de samenwerking van de streekagenda op het onderdeel cultuur en plattelandstoerisme gewerkt aan het op de kaart zetten van de regio Zuid Oost Friesland. Hiervoor is het gezamenlijke projectplan Er-Varen en Turf opgeleverd.

Doelen: In het werfboek 2006 is het project De Rottige Meente een Nationaal Park benoemd. In het proces, wat daarvoor is doorlopen, is in samenwerking met alle betrokken partijen het rapport 'De Gebiedsopgave Rottige Meente' tot stand gekomen. De pogingen om de Rottige Meente aan te sluiten bij het nationaal park Weerribben - De Wieden hebben voorsnog niet tot het beoogde resultaat geleid. In 2017 is gestart met het uitvoeren van onderdelen van de gebiedsopgave. In de investeringskalender 2017 – 2027 is het project Rottige Meente in een andere benaming opgenomen: Meer ruimte voor cultuur en natuur in de Rottige Meente. Wij vinden het gewenst, dat de uitvoering van de in de gebiedsopgave genoemde projecten wordt vervolgd.

Wat gaan we doen?

- Samenwerking zoeken met Nationaal Park Weerribben - Wieden om kwaliteiten van gebied Rottige Meente te promoten;
- Aanhaken bij de ontwikkelingen beschreven in het 'bidboek' van Steenwijkerland voor het gebied Weerribben – Wieden;
- Gebiedsopgave Rottige Meente verder uitvoeren en doorontwikkelen;
- Ontwikkelen Driewegsluis tot recreatieve poort tussen Fryslân en Overijssel;
- Op basis van het regionale uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme verder uitvoering geven aan de in het projectplan Er-Varen en Turf beschreven deelprojecten.

Beleidsindicator: Versterking van het gebied, waarbij de samenhang tussen cultuur, recreatie, toerisme en natuur is gelegd.

Er is een visie op de ontwikkeling van de Driewegsluis.

Wanneer gaan we het doen?

- De contacten over een intensievere samenwerking met Steenwijkerland en betrokken organisaties zijn al gelegd en worden verder geïntensiveerd;
- Afhankelijk van de beschikbare middelen en voorbijkomende kansen worden onderdelen van de gebiedsopgave concreet opgepakt;
- Na vaststelling van de visie 'poorten en entreés' gaan we in 2019 het plan voor ontwikkeling van het gebied Driewegsluis verder concretiseren.
- Alle overige deelprojecten binnen Er-Varen en Turf zijn in uitvoering en moeten in de periode 2019-2020 een resultaat opleveren.

Wat mag het kosten?

- In totaliteit is er voor de uitvoering van de nog resterende projecten een bedrag geraamd van € 458.000;
- Voor de ontwikkeling van het gebied Driewegsluis denken wij globaal voor de planontwikkeling en de realisatie € 1 miljoen nodig te hebben;
- De huidige uitvoeringsagenda van Er-Varen en Turf is financieel vertaald en opgenomen in bestaande budgetten. Afhankelijk van keuzes in de toekomst zal een inschatting gemaakt worden van benodigde middelen. Wanneer hier meer duidelijk over is, komen wij met een voorstel.

37. Uitwerken Omgevingsvisie

Resultaat: Verschillende onderdelen van de Omgevingsvisie in samenwerking met allerlei partijen verder concretiseren.

Wat gaan we doen?

- De Omgevingsvisie is nieuw en doorloopt nog het proces van vaststelling. Ook het werken met en vanuit de Omgevingsvisie is nog in de fase van met elkaar, gemeente, inwoners en bedrijven, zoeken

naar de juiste koers. In samenwerking met de dorpen willen we komen tot het opstellen van dorpsvisies zoals bedoeld in de gemeentelijke Omgevingsvisie;

- Samen met Nijeholtpade, als pilot, komen tot een model voor het afsluiten van een 'maatschappelijk contract';
- Maatschappelijke contracten afsluiten met de dorpen over het opstellen en uitvoeren van een dorpsvisie;
- Op basis van concrete aanvragen komen tot een verdere duiding van de Weststellingwerf Stellingen;
- Bewoners, bedrijven en andere initiatiefnemers uitnodigen om te komen met plannen die aansluiten op de Weststellingwerf Stellingen;
- Zo nodig gesprekken aangaan om op zoek te gaan naar de ruimtelijke en/of maatschappelijke meerwaarde van de plannen/initiatieven;
- Mogelijkheden bieden voor het instellen van een omgevingspanel, waarin initiatiefnemers deskundigen en gemeenten samen zitting hebben voor de beoordeling van plannen. Ook dit is, denken wij, een proces van gaandeweg met elkaar leren. Wanneer wij hiermee starten willen we daar ook een ijkmoment aan verbinden om met elkaar te bezien of we op de goede weg zitten;

- Instellen van een professioneel platform dat ondersteuning kan bieden aan wijken, dorpen en organisaties voor het ontwikkelen van plannen. Ook hiervoor geldt dat we gaandeweg met elkaar willen leren;
- Samen met de dorpen komen tot het bepalen van kwaliteitscontouren van een dorp;
- Invulling geven aan de nieuwe rol van de gemeente;
- Samen met de bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties aan de hand van enkele interactieve sessies de Omgevingsvisie regelmatig (eens per drie jaar) doorlichten.

Beleidsindicator: Bewoners, bedrijven en andere initiatiefnemers steunen actief de Weststellingwerf Stellingen.

Wanneer gaan we het doen?

- Na vaststelling van de Omgevingsvisie door de gemeenteraad de gesprekken starten met de dorpen die daarvoor belangstelling hebben;
- In 2021 en 2022 samen met alle betrokkenen de Omgevingsvisie doorlichten.

Wat mag het kosten?

- Voor het afsluiten van de maatschappelijke contracten denken wij vanaf 2019 structureel € 100.000 nodig te hebben;
- Voor opleiding en professionalisering in het kader van de Omgevingsvisie is een uitbreiding van capaciteit nodig voor een bedrag van € 150.000 per jaar.

38. Implementatie Omgevingswet

Resultaat: Organisatie is voorbereid op de invoering van de Omgevingswet in 2021.

Wat gaan we doen?

- Op basis van het vastgestelde ambitiedocument een plan van aanpak opstellen;
- In OWO-verband onderzoeken welke aanpassingen er nodig zijn in de technische infrastructuur voor het goed kunnen werken volgens de uitgangspunten van de Omgevingswet. Wij denken dat hiervoor de inschakeling van een externe projectleider noodzakelijk is;
- Medewerkers voorbereiden op de nieuwe regelgeving die voortkomt uit de Omgevingswet, zowel qua kennis als competenties;
- Gemeentelijke regelgeving doorlichten op Omgevingswet bestendigheid.

Beleidsindicator: Het plan van aanpak invoering Omgevingswet is gereed.

Wanneer gaan we het doen?

- In 2019 en 2020 een plan van aanpak opstellen;
- In 2019, in OWO-verband, ten behoeve van het aanpassen van de technische infrastructuur een externe projectleider aanstellen.

Randvoorwaarden: Voor het voorbereiden van de huidige medewerkers op de nieuwe competenties zullen in het opleidingsbudget specifiek middelen moeten worden gereserveerd (zie opgave 2 proces doorontwikkeling organisatie met PIM op expeditie).

Wat mag het kosten? Er is geen kostenraming beschikbaar voor deze vervolgstappen, aangezien er onduidelijkheid is over wanneer de Omgevingswet in werking treedt.

4.5 Randvoorwaardelijke opgaven

39. Continueren en doorontwikkelen OWO-samenwerking

Resultaat: OWO is de vorm van samenwerken van Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland als antwoord op het toegenomen aantal taken en de complexiteit ervan bij gemeenten. De samenwerking in OWO-verband wordt voortgezet in zijn huidige opzet. De bestuursovereenkomst 2015 is daarbij leidend. De samenwerking heeft een toegevoegde waarde en deze wordt gewaardeerd.

Doelen:

- De OWO-afdelingen dragen zorg voor het verhogen van kwaliteit en kennis en verminderen van kwetsbaarheid en (meer)kosten (de 4 K's);
- Processen worden zo veel als mogelijk gestandaardiseerd en geautomatiseerd t.b.v. (maximale) transparantie, rechtmatigheid en effectiviteit.

Wat gaan we doen?

- We continueren en verbeteren het besturingsmodel OWO met OWO-regiegroep, OWO- portefeuillehouder overleggen, OWO-directie en OWO-management;
- We investeren in kennis, kunde en kwaliteit ten einde de 4 K's te realiseren. Dat wil zeggen verhogen van kwaliteit en kennis en verminderen van kwetsbaarheid en (meer)kosten;

- We ontwikkelen het functioneren en de taken van de OWO-afdelingen door daar waar het de inrichting van de afdelingen en hun dienstverlening, wettelijke taakuitvoering, veranderopgaven en ambities betreft;
- We werken samen aan bestuurs- en organisatieculturen;
- Er wordt bij voorkeur beleidsmatig samengewerkt op nieuwe of complexe opgaven of nieuwe beleidsterreinen;
- Afdeling VTH: centraal ontwikkelingen (minder meerkosten) pakken, zoals het nieuw te schrijven VTH-beleidsplan, het implementeren van onderdelen van de Omgevingswet, het implementeren van de landelijke kwaliteitscriteria en optimalisatie van de afdeling;
- Afdeling Bedrijfsvoering: gewijzigde omstandigheden waardoor de dienstverlening in kwantitatieve zin moet worden aangepast (toename personeelsbestanden drie gemeenten, toename aantal locaties van waaruit wordt gewerkt en toename in mobiel en plaats onafhankelijk werken) en noodzakelijke doorontwikkeling van lerend vermogen waardoor nieuwe kansen zich aandienen op nog niet gerealiseerde effecten op de 4K's (kwaliteit, kwetsbaarheid, kennis en kosten);
- Afdeling Beheer & Registratie: voldoen aan de wettelijke vereisten en bijstelling begroting voor luchtfoto's en cyclorama's (jaarlijkse indexering, hostingskosten en het 'blurren' van de cyclorama's in verband met de privacy volgens de AVG-wetgeving). Uiterlijk 2022 worden de WOZ-taxaties (woningen) gebaseerd op de gebruiksoppervlakte. De Waarderingskamer (toezichthouder) heeft besloten dat alle gemeenten hun woningbestanden moeten omzetten van inhoud naar oppervlakte. De Waarderingskamer gaat dit project monitoren. Voor deze omzetting zijn projectgelden nodig in 2019 en 2020.

Beleidsindicator: Gemeentebestuur en inwoners steunen de OWO-samenwerking omdat die voor hen van toegevoegde waarde is en door hen wordt gewaardeerd.

Wanneer gaan we het doen? De OWO samenwerking wordt gecontinueerd: 2019 tot en met 2022.

Wat mag het kosten? Hiervoor is een bedrag nodig van € 208.000 en incidenteel voor de jaren 2019 en 2020 respectievelijk € 33.000 en € 17.000.

40. Herstructurering Caparis

Resultaat: Herstructurering Caparis.

Doelen: De herstructurering van Caparis moet er toe leiden dat een duidelijke en transparante organisatie ontstaat waarin werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt blijvend goed geholpen kunnen worden. Wij kunnen van de dienstverlening van Carparis gebruik maken naast en in aanvulling op onze eigen gemeentelijke inzet en andere in de doelgroep gespecialiseerde aanbieders. Wij willen een versnelde en verantwoorde afbouw van de sociale werkvoorziening.

Wat gaan we doen? We staan voor een vereenvoudiging van de Governance structuur van Caparis. Er vindt een onderzoek plaats naar de mogelijkheden voor vereenvoudiging van de dubbele structuur. Een werkgroep heeft de opdracht gekregen een onderzoek te doen naar de mogelijkheden en consequenties die een vereenvoudiging met zich meebrengt. Met Caparis streven we ook naar een herstructurering van het uitvoeringsregime en maatwerk per gemeente. We willen op basis van deze, te ontwikkelen maatwerkconstructie, gebruik kunnen maken van diensten van Caparis voor nieuwe doelgroepen. Te denken valt hierbij aan de mensen met een BAB-indicatie, Wajongers en Participatiewet. Voor deze mensen zien wij dit als een aanvulling op de mogelijkheden binnen de gemeentelijke organisatie, zoals nu al Groen in Bedrijf en andere in de doelgroep gespecialiseerde aanbieders en werkgevers.

Beleidsindicator: Herstructurering Caparis.

Wanneer gaan we het doen? 2019 tot en met 2020.

Randvoorwaarden: In de herstructurering Caparis is overeenstemming nodig tussen de deelnemende gemeenten en Caparis.

Wat mag het kosten? Standpunt is dat Caparis de kosten van de herstructurering voor zijn rekening neemt.

41. P&C cyclus balans in schuldenlast, woonlast, investeringen

Resultaat: Structureel sluitende meerjarenbegroting.

Doelen:

1. Financiële ruimte voor investeren in ambities en de investeringskalender;
2. Niveau woonlasten en gemeentelijke heffingen deze bestuursperiode niet laten stijgen.

Wat gaan we doen?

- Sturing op deze doelen via de reguliere P&C cyclus (begroting, voorjaarsnota, najaarsnota en jaarrekening);
- Updaten nota financieel beleid van 2017;
- Periodieke risico-inventarisatie (spitst zich met name toe op beheersing budgetten en risico's in het sociaal domein (Jeugdwet en Wmo), grondexploitaties en herstructurering sociale werkvoorziening).

Beleidsindicator: Solvabiliteitsratio van minimaal 20%.

Wanneer gaan we het doen? 2019 tot en met 2022.

Wat mag het kosten? Bestaande middelen volstaan.

Bijlage I

Totaaloverzicht bestuurlijk maatschappelijke opgaven: indeling naar thema's (collegeprogramma)

Bestuurlijke vernieuwing	Programma
1. Faciliteren werkwijze college en raad op bestuurlijke vernieuwing	0
2. Het faciliteren van initiatieven vanuit de samenleving (wijken en kernen)	0
3. Beleidsplan (digitale) dienstverlening	0
4. Proces doorontwikkeling organisatie met PIM op expeditie	0
5. Toegang sociaal domein	6

Mensen

6. Beleidsplan integrale veiligheid	1
7. Samenhangende visie op onderwijs	4
8. Toekomstbestendig onderwijshuisvestingsplan	4
9. Versterken van het kunst- en cultuuraanbod in Weststellingwerf	5
10. Sport en bewegen	5
11. Onderzoek naar een dorpshuisfunctie in Wolvega	6
12. Vergroten arbeids- en maatschappelijke participatie	6
13. Transformatie sociaal domein	6
14. Maatschappelijke voorzieningen	6
15. Herijken Welzijnswerk	6
16. Integrale aanpak laaggeletterdheid, armoede en schulden	6
17. Versterken ketensamenwerking jeugd	6
18. Versterken ketensamenwerking ouderen	6
19. Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid	7
20. Uitvoeringsprogramma drank- en horecawet	7

Werk en Wonen

21. Kwaliteit (onderhoudsniveau) openbare ruimte	2
22. Aanpak versterken lokale economie	3
23. Versterken (kern-) winkelstructuur Wolvega	3
24. Breedband in het buitengebied	3
25. Bevorderen recreatie en toerisme Weststellingwerf	5
26. Lindewijk Fase II	8

Leefomgeving	Programma
27. Project herinrichting De Blesse	2
28. Autoluwe Lycklamaweg met veilige spoorwegovergang langzaam verkeer	2
29. Herinrichting stationsomgeving	2
30. Notitie veilig landbouwverkeer	2
31. Hoofdverkeersstructuur Wolvega en Noordwolde	2
32. Fietspad langs de Linde	5
33. Bestemming Noordwolde	6
34. Van klimaatakkoord Parijs naar een duurzaam Weststellingwerf	7
35. Werken aan een duurzaam Weststellingwerf	7
36. Rottige Meente	8
37. Uitwerken omgevingsvisie	8
38. Implementatie Omgevingswet	8

Randvoorwaardelijke opgaven

39. Continueren en doorontwikkelen OWO-samenwerking	0
40. Herstructurering Caparis	6
41. P&C cyclus balans in schuldenlast, woonlast, investeringen	OAD

Bijlage II

Totaaloverzicht bestuurlijk maatschappelijke opgaven: indeling naar programma's (begroting)

Programma 0 (bestuur en organisatie)

	Thema
1. Faciliteren werkwijze college en raad op bestuurlijke vernieuwing	BV
2. Het faciliteren van initiatieven vanuit de samenleving (wijken en kernen)	BV
3. Beleidsplan (digitale) dienstverlening	BV
4. Proces doorontwikkeling organisatie met PIM op expeditie	BV
39. Continuëren en doorontwikkelen OWO-samenwerking	R

Programma 1 (openbare orde en veiligheid)

6. Beleidsplan integrale veiligheid	M
-------------------------------------	---

Programma 2 (verkeer en vervoer)

21. Kwaliteit (onderhoudsniveau) openbare ruimte	W&W
27. Project herinrichting De Blesse	L
28. Autoluwe Lycklamaweg met veilige spoorwegovergang langzaam verkeer	L
29. Herinrichting stationsomgeving	L
30. Notitie veilig landbouwverkeer	L
31. Hoofdverkeersstructuur Wolvega en Noordwolde	L
32. Fietspad langs de Linde	L

Programma 3 (economische zaken)

22. Aanpak versterken lokale economie	W&W
23. Versterken (kern-) winkelstructuur Wolvega	W&W
24. Breedband in het buitengebied	W&W

Programma 4 (onderwijs)

7. Samenhangende visie op onderwijs	M
8. Toekomstbestendig onderwijshuisvestingsplan	M

Programma 5 (sport cultuur en recreatie)

9. Versterken van het kunst- en cultuuraanbod in Weststellingwerf	M
10. Sport en bewegen	M
25. Bevorderen recreatie en toerisme Weststellingwerf	W&W

Programma 6 (sociaal domein)

	Thema
5. Toegang sociaal domein	BV
11. Onderzoek naar een dorps huisfunctie in Wolvega	M
12. Vergroten arbeids- en maatschappelijke participatie	M
13. Transformatie sociaal domein	M
14. Maatschappelijke voorzieningen	M
15. Herijken Welzijnswerk	M
16. Integrale aanpak laaggeletterdheid, armoede en schulden	M
17. Versterken ketensamenwerking jeugd	M
18. Versterken ketensamenwerking ouderen	M
33. Bestemming Noordwolde	L
40. Herstructurering Caparis	R

Programma 7 (volksgezondheid en milieu)

19. Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid	M
20. Uitvoeringsprogramma drank- en horecawet	M
34. Van klimaatakkoord Parijs naar een duurzaam Weststellingwerf	L
35. Werken aan een duurzaam Weststellingwerf	L

Programma 8 (volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing)

26. Lindewijk Fase II	W&W
36. Rottige Meente	L
37. Uitwerken omgevingsvisie	L
38. Implementatie Omgevingswet	L

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

41. P&C cyclus balans in schuldenlast, woonlast, investeringen	R
--	---

gemeente
Weststellingwerf

Collegeprogramma 2018-2022:
Weststellingwerf, de kracht van Samen en Doen!
Wolvega, september 2018

Beeldmateriaal: gemeente Weststellingwerf
Opmaak: Beeldende Zaken